

BEREDSKABSPLAN

Morsø Kommune, maj 2024

VED MISTANKE ELLER
VIDEN OM FYSISKE,
PSYKISKE ELLER
SEKSUELLE
OVERGREB MOD
BØRN OG UNGE

SÅDAN UNDERRETTER DU, HVIS DU HAR VIDEN ELLER MISTANKE OM FYSISKE, PSYKISKE ELLER SEKSUELLE OVERGREB BEGÅET MOD ET BARN ELLER EN UNG

- **Orientér din nærmeste leder om din mistanke eller viden.** Hvis mistanken retter sig mod din nærmeste leder orientér Centerchefen i Børn og Unge
- Hvis mistanken retter sig mod en ansat, eller hvis der er mistanke om, at et barn har begået overgreb mod et andet barn, skal du som leder sørge for straks at inddrage Centerchefen i Børn og Unge
- Hvis mistanken retter sig mod forældrene, må forældrene ikke orienteres om mistanken, og forældrene må ikke orienteres om, at der sendes en underretning til Børne- og Ungerådgivningen

- 1.** Ring til Børne- og Ungerådgivningen på tlf. 9970 6672
- 2.** Udfyld et underretningsskema umiddelbart efter samtalen – find det på [Mosaikken](#)
- 3.** Send underretningsskemaet til Børne- og Ungerådgivningen på underretningfamilie@morsoe.dk

Underretninger om vold og seksuelle overgreb skal altid sendes samme dag mistanken opstår, og så tidligt som muligt på dagen. Vent derfor ikke med at sende underretningen til sidst på dagen, op til eller i weekenden – send den hurtigst muligt.

På hverdage uden for normale åbningstider og i weekender kontaktes politiet på 114.

Indhold

Forord.....	5
Målgruppe og Begrebsdefinition.....	6
Målgruppe for beredskabet	6
Begrebsdefinition	6
Fysisk vold.....	6
Psykisk vold.....	7
Overværelse af vold:	7
(Følelsesmæssig) forsømmelse:	7
Seksuelle overgreb:	8
Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb.....	9
Ydre- og Indre forebyggelse	9
Reflektionsspørgsmål: ydre forebyggelse	10
Refleksionsspørgsmål: kultur og erfaringer.....	10
Refleksionsspørgsmål: rammer og regler.....	11
FOREBYGGELSE: LEDELSENS ROLLE OG ANSVAR.....	12
FOREBYGGELSE: MEDARBEJDERENS ROLLE OG ANSVAR.....	13
Tidlig opsporing af vold og overgreb.....	14
Observation og beskrivelse	14
Tegn på vold eller seksuelle overgreb	15
Børn, seksualitet og grooming.....	19
Særligt udsatte grupper.....	20
Lyt til og tal med barnet	21
OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER I SAMTALEN	22

EFTER EN SAMTALE OM OVERGREB.....	22
TIDLIG OPSPORING: MEDARBEJDERENS ROLLE OG ANSVAR	23
TIDLIG OPSPORING: LEDELSENS ROLLE OG ANSVAR.....	23
Håndtering af sager om vold eller seksuelle overgreb.....	24
HÅNDTERING: LEDELSENS ROLLE OG ANSVAR.....	25
HÅNDTERING: MEDARBEJDERENS ROLLE OG ANSVAR	25
Underretning	26
Almindelig underretningspligt	26
Skærpet underretningspligt.....	26
Hvad skal underretningen indeholde?	27
Inddragelse af forældrene	28
Børne- og Ungerådgivningens opgaver ved modtagelse af underretning om vold eller overgreb	28
Modtagelse af underretning.	28
Når underretningerne er kategoriseret:	28
Sager om vold eller overgreb	29
Kvittering for modtagelse af underretninger:	29
Politianmeldelse	29
Tidsfrister/ Forpligtelser	30
Børnehus Nord	31
Pressehåndtering.....	31
Yderligere materiale og litteratur.....	32
Handleplan ved digitale krænkelser	33

Forord

Formålet med beredskabsplanen er at sikre, at alle medarbejdere i Morsø Kommune, som arbejder med børn og unge i alderen 0-18 år, har relevant viden om vold og seksuelle overgreb - og viden om, hvordan de skal handle på en bekymring, mistanke eller viden om vold eller seksuelle overgreb.

Vold og seksuelle overgreb kan have vidtrækkende konsekvenser for børn og unge. Som voksne og fagpersoner har vi ansvaret for at beskytte børn og unge og bidrage til, at vi så tidligt som muligt bliver opmærksomme på og reagerer, hvis børn og unge udsættes for vold eller seksuelle overgreb.

Børn og unge kan reagere forskelligt på voldelige og seksuelle overgreb, men det er vigtigt at huske på, at det sjældent er åbenlyst at se på børn og unge, hvis de udsættes for overgreb. Dette stiller krav til, at vi som professionelle agerer, når vi oplever, en bekymring eller mistanke om, at børn eller unge udsættes for overgreb.

Beredskabet har således til hensigt at formidle viden om forebyggelse, tegn og reaktioner og beskriver konkrete handleveje, så man som medarbejder og leder kender til sin egen rolle og ansvar og ved, hvordan man skal håndtere det, når der opstår en bekymring, mistanke eller viden om, at et barn eller ung udsættes for vold eller seksuelle overgreb.

Som hovedregel skal medarbejdere altid dele deres bekymringer, mistanke eller viden med nærmeste leder. Lederen er ansvarlig for kontakt til myndighedsudøvende fagperson i Center for Børn og Familier og skal der laves en underretning, er det vigtigt, at den alene baserer sig på faktuelle forhold, observationer og udtalelser. For at sikre det rette grundlag for den videre behandling af underretninger er det vigtigt, at drøfte dem med en socialrådgiver.

En vigtig forudsætning for at kunne hjælpe børn som udsættes for overgreb og omsorgssvigt er, at der er tillidsfulde relationer mellem børn og unge og de professionelle. Børn og unge skal opleve, at de professionelle er interesserede i dem og at de er til rådighed, hvis børnene har brug for hjælp.

*Børn og Kultur, Morsø Kommune
- maj 2024*

Målgruppe og Begrebsdefinition

I følgende afsnit beskrives det, hvem beredskabsplanen henvender sig til, dvs. målgruppen samt hvordan vold og seksuelle overgreb defineres og kategoriseres.

Målgruppe for beredskabet

Beredskabet henvender sig til alle professionelle, der i deres arbejde har kontakt med børn og unge under 18 år. det gælder både ledere og ansatte i dagpleje, dagtilbud, skoler, skolefritidsordninger, sundhedsplejen, myndighedsrådgivere, pædagogisk psykologisk rådgivning, behandlingstilbud til børn og unge og deres familier, plejefamilier og andre der har kontakt med børn og unge under 18 år.

Det er et fælles ansvar at forebygge og bekæmpe overgreb mod børn og alle øvrige borgere. Frivillige og organisationer i kommunen kan med fordel også læse beredskabet.

Begrebsdefinition

For bedre at kunne observere og reagere på viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb er det nødvendigt at definere, hvad der forstås ved vold og seksuelle overgreb og uddybe de begreber der knytter sig hertil. På den måde overlades den enkelte medarbejder ikke til selv at regne ud, hvad der kan betegnes som et seksuelt overgreb eller fysisk- eller psykisk vold.

I Morsø Kommune tages der udgangspunkt i Social- og Boligstyrelsens definitioner af vold og overgreb. I forhold til psykisk vold arbejdes der med tre definitioner: 1) psykisk vold i nære relationer, 2) Overværelse af vold og 3) (Følelsesmæssig) Forsømmelse.

Psykisk vold og overværelse af vold skal forstås som aktiv vold, mens forsømmelse forstås som passiv vold.

Fysisk vold

Fysisk vold i nære relationer er en handling eller hændelse, hvor forælderen, den primære omsorgsgiver eller den fagperson eller frivillige, i hvis varetægt barnet er overladt, smerter eller skader barnet og krænker dets integritet fysisk og psykisk.

Volden kan komme til udtryk ved handlinger som fx at slå, sparke, ruske, bide, kvæle, skolde, brænde eller forgifte barnet. Volden kan være en intenderet handling eller ske i affekt. Der kan være tale om en enkeltstående handling eller gentagne episoder.

Fysisk vold er ødelæggende for, eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

Psykisk vold

Psykisk vold i nære relationer er et gentaget mønster af handlinger eller hændelser, hvori forælderen eller den primære omsorgsgiver formidler til barnet, at det fx er værdiløst, mislykket, utilstrækkeligt, uelsket eller uønsket.

Psykisk vold kan komme til udtryk gennem verbale og ikke-verbale handlinger der:

- afviser og nedgør barnet
- udnytter og opfordrer til asocial adfærd
- truer og skræmmer barnet
- isolere barnet, så det frarøves muligheden for at få sit behov for samspil med andre opfyldt

Den psykiske vold kan være begået af personer i barnets hjem eller af fagpersoner eller frivillige, i hvis varetægt barnet befinder sig i.

Psykisk vold er ødelæggende for, eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

Overværelse af vold:

At overvære vold er, når et barn ser, hører, mærker eller på anden måde oplever, at en forælder eller en anden primær omsorgsgiver udøver fysisk eller psykisk vold mod den anden forælder eller en søskende.

At overvære vold kan også være, når et barn latent oplever optræk til fysisk eller psykisk vold eller eftervirkningerne af voldsepisoden.

At overvære vold er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

(Følelsesmæssig) forsømmelse:

Følelsesmæssig forsømmelse er et gentaget mønster, hvori forælderen eller den primære omsorgsgiver forsømmer barnets grundlæggende emotionelle behov.

Følelsesmæssig forsømmelse kan være at ignorere barnets forsøg på eller behov for følelsesmæssig interaktion eller ved at undlade at udvise følelser over for barnet, for eksempel ved at være afkoblet og u-involveret. Det kan også være ved at have minimal interaktion med barnet og at undlade at udtrykke

omsorg og kærlighed til barnet eller ved at være uopmærksom i forhold til barnets behov for sikkerhed og tryghed.

At være udsat for følelsesmæssig forsømmelse er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

Seksuelle overgreb:

Et seksuelt overgreb er en handling rettet mod et barn, hvor en voksen, et andet barn eller en ung i kraft af magt, ansvar eller ved at have opnået en tillidsfuld relation udnytter barnet til at indgå i seksuelle aktiviteter.

Seksuelle overgreb skader barnet og bringer dets udvikling og sundhed i fare. Desuden skades barnets evne til at indgå tillidsfuldt i relationer og danne et positivt selvbillede.

Forebyggelse af fysiske, psykiske og seksuelle overgreb

I dette afsnit tydeliggøres den ledelsesmæssige og pædagogiske opgave med forebyggelse af vold og seksuelle overgreb. Derudover præsenteres der anbefalinger og ideer til, hvordan man i Morsø Kommunes institutioner kan arbejde med forebyggelse og tidlig opsporing af vold og overgreb mod børn og unge.

Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb består dels i at opsætte regler og rammer, der beskytter børn og unge mod overgreb og dels i det pædagogiske arbejde, som understøtter børn og unges personlige udvikling. Opgaven kræver derfor både ledelsesmæssig og pædagogisk opmærksomhed samt en åben kultur hvor det er muligt og legalt at adressere den tvivl, de dilemmaer og/eller bekymringer, der ofte er på dette område.

Ydre- og Indre forebyggelse

Handler dels om **ydre forebyggelse**: at opstille nogle organisatoriske rammer og regler, som kan forebygge at vold eller overgreb finder sted og **indre forebyggelse**, som handler om det pædagogiske arbejde hvor børn og unge støttes i at forstå de sociale spilleregler og indgå i relationer på en hensigtsmæssig måde, løse konflikter, respektere andres grænser, mærke og forstå egne og andres grænser osv.

En stærk forebyggelsesindsats kræver, at ledelse og medarbejdere i samarbejde sikre en åben kultur, hvor bekymring, mistanke eller viden om vold eller seksuelle overgreb italesættes og drøftes.

Refleksionsspørgsmål: ydre forebyggelse

I det følgende præsenteres en række refleksionsspørgsmål som skal inspirere til drøftelse af den **ydre forebyggelse**, altså kultur, viden, normer, rammer og regler på institutionen som kan være med til at forebygge, at overgreb finder sted. For inspiration til hvordan I kan arbejde med indre forebyggelse se: *Forebyggelse: Medarbejderens rolle og ansvar*. Her findes eksempler på temaer der kan tages op i samarbejde med børn og unge, med henblik på at styrke den indre forebyggelse.

Refleksionsspørgsmål: kultur og erfaringer

- Hvordan er jeres tilgang til overgreb mod børn?
- Hvordan vi I beskrive den kultur, der er på arbejdspladsen, i forhold til at drøfte bekymring eller mistanke om overgreb?
- Hvor åbne og reflekterende er I, når der opstår bekymring eller mistanke om overgreb? Hvordan kommer det til udtryk?
- Har I oplevet tvivlen? Hvordan håndterer I, at I ikke ved konkret, hvad der er sket? Hvordan håndterer I, at overgreb er et tabuiseret?
- Er tvivl et individuelt eller kollektivt fænomen? Hvordan kommer det til udtryk?
- Hvordan kan I sammen understøtte, at der skabes en åben kultur, hvor det er muligt at drøfte bekymring eller mistanke om overgreb?

(Socialstyrelsen 2022)

Refleksionsspørgsmål: rammer og regler

Har vi her på institutionen den nødvendige viden om børns seksualitet?

Hvornår, hvor og hvor længe er det i orden, at voksne er alene med børn/unge?

Den fysiske omsorg for børnene - Er det i orden at give børn/unge kram? Kys? Hvorfor? Hvorfor ikke?

Kan vi sende (nye) medarbejdere alene på tur med børn/unge?

Har vi regler for hvem, der sover sammen, og hvilke børn, der sover sammen, når vi er på tur? Hvorfor? Hvorfor ikke?

Går man i bad/klæder om sammen med børn/unge?

Må børn være nøgne i daginstitutionen? Hvorfor? Hvorfor ikke?

Forholdsregler ved en bleskiftesituation? Hvilke? Hvorfor? Hvorfor ikke?

Hvilket sprog og tone anvender vi voksne indbyrdes – og i forhold til børnene?

Hvordan snakker vi om børns seksualitet? Hvilke ord bruger vi?

Hvordan håndterer og snakker vi om det, hvis et barn har en seksuelt grænseoverskridende adfærd?

Hvordan håndterer vi det, hvis vi oplever, at en voksen udviser grænseoverskridende adfærd overfor et barn/ung?

Hvad er acceptabel påklædning her hos os?

Har vi en fælles holdning til vold?

Hvornår er der tale om, at forældre udøver vold mod deres barn?

Hvornår har vold en karakter, hvor vi skal reagere?

Kender børnene til deres rettigheder fx ift. fysisk afstraffelse?

Hvordan introduceres nye medarbejdere til vores normer for adfærd og omgangsformer?

Hvordan fortæller vi forældrene og andre samarbejdspartnere om vores normer for adfærd og omgangsformer?

Hvordan vil vi sikre omsætningen af de fælles normer i praksis således, at alle her på stedet kender til de fælles normer for adfærd og omgangsformer?

FOREBYGGELSE: LEDELSENS ROLLE OG ANSVAR

Ledelsen skal sørge for at opsætte rammer, som kan understøtte medarbejdernes arbejde med forebyggelse samt at sikre et systematisk fokus på forebyggelse af vold og overgreb mod børn og unge. Forebyggelse skal være et tema, som kan drøftes på arbejdspladsen og i de forskellige teams så forebyggelse af vold og overgreb mod børn og unge ikke beror på den enkeltes faglige tilgang, normer og værdier.

Ledelsen skal:

- Sikre, at alle medarbejdere kender beredskabsplanen for vold og seksuelle overgreb mod børn og unge
- Sikre, at alle medarbejdere ved, at de har skærpet underretningspligt og at denne er personlig
- Skabe en åben og ærlig kultur, hvor der er plads til professionelle tvivl
- Skabe rum for og facilitere drøftelser om arbejdet med forebyggelse, opsporing og håndtering af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge
- Skabe rum for drøftelse af kultur, herunder normer, tilgange og værdier på institutionen og i den pædagogiske praksis
- Opsætning af konkrete rammer, regler og aftaler for adfærd. Fx brugen af sociale medier, hvordan børn og voksne er sammen (sprog, berøring, omklædnings- eller sovesituationer m.m.)
- Indhente børne- og straffeattest forud for alle ansættelser herunder også frivillige, studerende og andre som løser opgaver med direkte kontakt til børn og unge

FOREBYGGELSE: MEDARBEJDERENS ROLLE OG ANSVAR

Medarbejdere i skoler og dagtilbud, døgntilbud, klubber m.fl. varetager en afgørende rolle igennem deres daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Medarbejderen skal:

- Skabe tillidsfulde rum og sikre, at børnene og de unge oplever, at der bliver lyttet til dem og at de bliver taget alvorligt, når de deler deres tanker, oplevelser og bekymringer
- Være opmærksom på og reagere hvis der ses bekymrende tegn hos de enkelte børn eller unge
- Deltage aktivt i de fælles drøftelser på arbejdspladsen. Herunder fx normer, værdier og tilgange i den pædagogiske praksis relateret til forebyggelse af vold og overgreb mod børn og unge

Medarbejderen kan, i forbindelse med det konkrete forebyggelsesarbejde, fx have fokus på:

- Børn og unges kendskab til egne rettigheder
- Konflikthåndtering, fx at gå sin vej ved konfliktoptrapning, sige nej overfor grænseoverskridende adfærd
- Grænser, egne og andres grænser og det at have forskellige grænser
- Retten til egen krop
- Hemmeligheder – gode og dårlige
- Adfærd og måder at være sammen på, sprog, påklædning m.m.
- digital adfærd – Hvordan
- Seksualundervisning/ vejledning tilpasset barnets alder og behov
- Oplysning om mulighederne for at søge rådgivning hos fx Red Barnet, Børnetelefonen, Sex og Samfund m.fl.

Tidlig opsporing af vold og overgreb

Tidlig opsporing af vold og seksuelle overgreb er en kompleks opgave præget af tvivl, dilemmaer og barrierer. Opgaven kræver derfor både ledelsesmæssig og pædagogisk opmærksomhed samt en åben kultur hvor det er muligt og legalt at adressere den tvivl, de dilemmaer og/eller bekymringer, der ofte er på dette område. Følgende afsnit beskriver den ledelsesmæssige og pædagogiske opgave med tidlig opsporing af vold og seksuelle overgreb i Morsø Kommune.

Tidlig opsporing handler om at børn og unge der udsættes for vold eller overgreb hurtigst muligt, får den hjælp de har brug for og dermed begrænse overgrebenes skadevirkninger. Institutionslederen er ansvarlig for at skabe dialog og en åben kultur omkring emnet, så de rammer børnene har og den måde, man omgås børnene på er tryghedsskabende for både børn og medarbejdere så medarbejdere føler sig trygge ved at drøfte iagttagelser, der vækker undren.

Observation og beskrivelse

Det kan være vanskeligt at sætte fingeren på, hvad der konkret giver anledning til en bekymring for et barn. I sådanne tilfælde kan systematiske observationer foretaget i samarbejde med ledelse og kollegaer bidrage til helhedsblikket og afdække mønstre i barnets adfærd. Husk at skrive ned, hvad der konkret er observeret eller sket og under hvilke omstændigheder. *Skriftliggjorte observationer kan anvendes til en eventuel senere underretning og minimere samtidig risikoen for tvivl eller uenighed omkring observationerne.*

Børns tegn og reaktioner på overgreb er komplekse og flertydige. Der kan indgå både somatiske, psykologiske og sociale aspekter i et barns bekymrende adfærd eller mistrivsel. Samtidig er det vigtigt at være opmærksom på at tegn på mistrivsel kan være tegn på overgreb, men ikke nødvendigvis. Tegn på mistrivsel kan fx også vise sig ved andre belastende oplevelser i barnets tilværelse som fx skilsmisse, et nært familiemedlems sygdom eller død eller skoleproblemer. Manglende trivsel kan også være tegn på andre former for omsorgssvigt, ligesom det kan være udtryk for, at barnet ikke får dækket sine fundamentale udviklingsbehov.

Tegn på vold eller seksuelle overgreb

Det er hverken muligt eller hensigtsmæssigt at udarbejde en facitliste, der rummer tegn og reaktioner, som kan bruges som tjekliste, når man har en mistanke og er i tvivl. Beskrivelsen af mulige tegn og reaktioner skal derfor læses som opmærksomhedspunkter. *Den faglige viden om tegn og reaktioner skal altid sættes i forhold til den viden, man har om det konkrete barn og dets familie.* Hvor gammelt er barnet? Hvor modent er barnet? Hvordan er barnets livsvilkår, og i hvilken kontekst kommer barnets trivsel eller bekymrende adfærd til udtryk? Hvad er konkret observeret, og hvad har barnet eventuelt selv konkret givet udtryk for?

De fysiske, psykiske, sociale og adfærdsmæssige tegn, som kan være tegn på vold eller overgreb kan også være et udtryk for andre former for forsømmelse eller mistrivsel. Uanset hvad der formodes at være årsag til mistrivsel, er man som ansat og borger forpligtet til at reagere på bekymrende tegn eller udsagn fra barnet eller den unge.

På de næste sider beskrives en række forskellige mulige tegn og reaktioner på vold og overgreb. Der skelnes mellem fysiske, psykiske og sociale/ adfærdsmæssige tegn og reaktioner i forhold til henholdsvis fysisk vold, psykisk vold og seksuelle overgreb.

	MULIGE TEGN OG REAKTIONER VED FYSISK VOLD	MULIGE TEGN OG REAKTIONER VED PSYKISK VOLD	MULIGE TEGN OG REAKTIONER VED SEKSUELLE OVERGREB
FYSISKE TEGN	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mærker efter slag ▪ Brandmærker ▪ Mærker efter kvælningsforsøg ▪ Knoglebrud ▪ Shaken baby-syndrom ▪ Hyppige skadestuebesøg ▪ Psykosomatiske smerter ▪ Søvnvanskeligheder ▪ Overreaktion på pludselige bevægelser og lyde 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fysiske og adfærdsmæssige udviklingsforsinkelser ▪ Allergier, astma og andre åndedrætslidelser ▪ Livsbetinget risikoadfærd i ungdomsårene 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mærker efter slag ▪ Rødme, kløe, rifter ved kønsdele ▪ Sår/revner i mund og mundvige og sår/skader i mundhulen ▪ Underlivslidelser ▪ Manglende kontrol over afføring og vandladning (bevidst og ubevidst) ▪ Mave- og fordøjelsesproblemer ▪ Søvnvanskeligheder ▪ Vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring, manglende blufærdighed ▪ Psykosomatiske smerter ▪ Mangelfuld eller overdreven personlig hygiejne ▪ Påfaldende kropslugt af f.eks. sæd ▪ Tidlig seksuel aktivitet ▪ Tidlig graviditet og abort ▪ Forsøg på at tilbageholde fysisk udvikling ▪ Vanskeligheder med at synke, og bestemte fødevarer kan vække ubehag

	MULIGE TEGN OG REAKTIONER VED FYSISK VOLD	MULIGE TEGN OG REAKTIONER VED PSYKISK VOLD	MULIGE TEGN OG REAKTIONER VED SEKSUELLE OVERGREB
PSYKISKE TEGN	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tristhed/tavshed ▪ Indadvendthed/isolation ▪ Utryg tilknytning ▪ Mistillid til andre ▪ Dissociation, og barnet kan være virkelighedsfjernt ▪ Lav selvfølelse/selvværd ▪ Hjælpeløshed, magtesløshed ▪ Depression ▪ Angst ▪ Vanskeligheder ved at løsrive sig fra forældre/eller barnet løsriver sig for hurtigt ▪ PTSD-symptomer 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Angst ▪ Depression ▪ Negativ selvforståelse ▪ Følelsesmæssig ustabilitet ▪ Selvdestruktiv adfærd, herunder spiseforstyrrelser og stofmisbrug 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tristhed/tavshed ▪ Indadvendthed/isolation ▪ Utryg tilknytning ▪ Mistillid til andre ▪ Dissociation, og barnet kan være virkelighedsfjernt ▪ Lav selvfølelse/selvværd ▪ Hjælpeløshed, magtesløshed ▪ Depression eller begyndende depression ▪ Angst ▪ Uforklarlig gråd ▪ Mareridt, PTSD-symptomer ▪ Skyldfølelse ▪ Skamfølelse ▪ Manglende identitetsfølelse ▪ Barnet kan være forvirret omkring kønsidentitet ▪ Barnet kan være hemmelighedsfuldt og/eller skamfuldt ▪ Oplevet mangel på sammenhæng ▪ Identitetsvanskeligheder

	MULIGE TEGN OG REAKTIONER VED FYSISK VOLD	MULIGE TEGN OG REAKTIONER VED PSYKISK VOLD	MULIGE TEGN OG REAKTIONER VED SEKSUELLE OVERGREB
ADFÆRDS MÆSSIGE TEGN	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ændring i adfærd ▪ Vanskeligheder med at håndtere konflikter ▪ Udadreagerende og/eller aggressiv adfærd ▪ Indad-reagerende adfærd, isolation ▪ Påklædning – skjuler blå mærker ▪ Overtilpassethed – ”små voksne” ▪ Koncentrationsvanskeligheder ▪ Indlæringsvanskeligheder ▪ Tab af kompetencer ▪ Hyperaktivitet, hypersensitivitet ▪ Selvdestruktiv adfærd, spiseforstyrrelser, misbrug ▪ Selvforskyldt smerte, barnet kan banke hovedet ind i ting, trække hår/vipper af ▪ Ukritisk eller grænseoverskridende tilgang til voksne og børn 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Social fobi ▪ Nedsat social kompetence ▪ Manglende empati over for andre ▪ Aggressiv og voldelig adfærd ▪ Usikker, desorienteret tilknytning ▪ Selvisolerende adfærd ▪ Normoverskridende adfærd ▪ Forringet indlæring, og præstationer på trods af tilstrækkelige evner og modtaget undervisning ▪ Skoleproblemer pga. manglende tilpasning og impuls kontrol ▪ Ukritisk eller grænseoverskridende tilgang til voksne og børn 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ændring i adfærd ▪ Barnet kan være udadreagerende og/eller aggressiv, kan mobbe andre ▪ Seksualiseret adfærd, herunder usædvanlig optagethed eller interesse og viden om seksualitet ▪ Vanskeligheder ved at skelne mellem almindelig kontakt og seksualiserende adfærd ▪ Overdreven/tvangspræget onani ▪ Koncentrations-/indlæringsvanskeligheder ▪ Lege, som viser seksuel aktivitet, der ligger ud over det forventelige af et barn på det givne alderstrin eller mentale stadie ▪ Regredierende adfærd og tab af kompetencer ▪ Hyperaktivitet ▪ Følelse af frustration og vrede ▪ Frygt/modvilje mod bestemte personer/steder ▪ Selvdestruktiv adfærd, spiseforstyrrelser, misbrug ▪ Selvforskyldt smerte, barnet kan banke hovedet ind i ting, trække hår/vipper af ▪ Udvikling af specielt kropssprog, kropsholdning, gangart, påklædning ▪ Umotiveret gråd ▪ Selvmordstanker ▪ Pseudomodenhed ▪ Ukritisk eller grænseoverskridende tilgang til voksne og børn

Børn, seksualitet og grooming

Børn er særligt sårbare i relation til overgreb. Børn er afhængige af og har tillid til de voksne, som drager omsorg for dem i hverdagen. Det betyder, at børn er i særlig risiko for at blive udsatte for overgreb, da de som udgangspunkt har tillid til, at de voksne vil dem det bedste.

I relation til seksuelle overgreb er det væsentlig at se på børns udvikling af seksualiteten. Udvikling af barnlig seksualitet går hånd i hånd med barnets samlede udvikling og personlighedsdannelse.

Barnet udvikler sin seksualitet i relation til sine nærmeste omsorgspersoner og kender ikke på forhånd til seksualitetens betydning, hverken hos sig selv eller hos den voksne. de(n) voksne, som tager sig af barnet, er derfor med til at give barnets seksualitet betydning i takt med, at barnets interesse for og udforskning af seksualiteten udvikler sig.

Et lille barn kender ikke på forhånd til eller har begreb om sin egen eller voksnes seksualitet. Derfor er barnet som udgangspunkt ikke i stand til at vide, hvis det udsættes for et seksuelt overgreb. Barnet vil kunne tro, at overgrebet er en naturlig del af relationen. Børn skal lære at skelne mellem omsorg og overgreb og det er de voksne, der skal lære dem det.

Børn, som ikke forstår betydningen af – eller ikke har ord og begreber for – de(t) overgreb, som de er blevet udsat for, kan have vanskeligt ved at gengive oplevelsen. Barnets fortælling kan derfor fremstå fantasifuld og usammenhængende. Måske har barnet været overladt til at skabe sin egen forståelse og mening med overgrebene på et tidspunkt, hvor det ikke sprogligt og udviklingsmæssigt har været modent til det. det er fagpersonenes opgave at forsøge at forstå, hvad det er barnet giver udtryk for.

Overgreb kan begås af en for barnet kendt eller ukendt person. Langt de fleste overgreb bliver dog begået af en person, som barnet kender. Overgrebet finder altså oftest sted på baggrund af, at der er oparbejdet en relation mellem barnet og den voksne krænker. Den voksne krænker, udsætter barnet for en groomingproces.

Begrebet grooming anvendes om den proces, hvor krænkeren bearbejder, overtaler, forfører og manipuler et barn eller en ung til at medvirke i seksuelle aktiviteter. Der er tale om en proces, hvor krænkeren gradvist opbygger en relation, som senere gør det muligt at udsætte barnet for seksuelt overgreb. Den manipulation og gradvise nedbrydning af barnets grænser, der finder sted, kan være en langvarig og skjult proces. Det er vigtigt, at fagpersoner har viden om og kan identificere denne proces i arbejdet med at opspore og forhindre seksuelle overgreb.

Særligt udsatte grupper

Udover at have fokus på mulige tegn og reaktioner hos børnene eller de unge skal man som fagperson, have en særlig opmærksomhed på, at nogle børn og unge er i en øget risiko for at blive udsat for vold og seksuelle overgreb. Det drejer sig om børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet, børn og unge med handicap og socialt udsatte børn og unge. Disse tre grupper af børn og unge oplever således oftere end andre børn, at blive udsat for vold og seksuelle overgreb.

Børn og unge anbragt uden for hjemmet:

Undersøgelser viser at børn og unge anbragt uden for hjemmet er i 2 til 3 gange større risiko for at blive udsat for seksuelle overgreb. Manglende stabilitet og omsorg fra forældrenes side under opvæksten betyder, at de anbragte børn kan have særlig behov for omsorg og opmærksomhed. I sig selv kan dette øge deres sårbarhed og risiko for at blive udsat for seksuelle overgreb, der måske begynder som eller forveksles med interesse, varme og omsorg. Desuden har en del af børnene i opvæksten oplevet grænseoverskridende adfærd fra voksnes side, hvilket kan medføre, at de ikke kender deres egne grænser særlig godt og generelt har svært ved at sætte grænser i forhold til andre.

Børn og unge med handicap:

Undersøgelser peger på at børn og unge med handicap kan være særligt udsatte i forhold til seksuelle overgreb. Barnets handicap kan udgøre en særlig faglig udfordring, når det gælder opsporing af seksuelle overgreb. Måske har barnet vanskeligt ved at kommunikere med omverdenen, og som fagperson kan man have vanskeligt ved at tolke adfærd, tegn og reaktioner. Man kan være i tvivl om, hvorvidt en bekymrende adfærd skal tilskrives barnets handicap eller det faktum, at barnet har været udsat for seksuelle overgreb. Det har stor betydning, at man som fagperson kender barnets handicap og dermed barnets mulighed for at kommunikere. Som udgangspunkt skal man være opmærksom på de samme tegn og reaktioner hos børn og unge med handicap, som hos børn og unge generelt.

Socialt udsatte børn og unge:

Undersøgelser viser at børn af forældre med begrænset uddannelse, misbrugsproblemer, psykisk sygdom, antisocial adfærd, kriminalitet, er i større risiko for at blive udsat for vold og seksuelle overgreb end andre børn og unge. Undersøgelserne viser også, at jo flere risikofaktorer der er til stede, jo højere er risikoen for, at der forekommer vold og seksuelle overgreb i familien.

Lyt til og tal med barnet

Som fagperson kan man blive i tvivl, når der opstår en bekymring eller mistanke om vold og seksuelle overgreb mod et barn. Hvor meget må man tale med barnet? Kommer man til at ødelægge den politimæssige efterforskning? **Man må gerne lytte til og stille forståelsesspørgsmål eller afklarende spørgsmål til barnet.**

Afhøring af barnet er politiets opgave. Detaljerede spørgsmål om hændelsen, omfang, tidspunkt for overgrebene osv. er spørgsmål, som politiet stiller i forbindelse med afhøringen af barnet.

Det at de voksne stiller sig til rådighed for barnet eller den unge og med nærvær og troværdighed signalerer at man kan betro sig til vedkommende, er centralt i opsporingen af vold eller seksuelle overgreb.

Hvis et barn eller en ung forsøger at udtrykke sig eller indirekte forsøger at invitere til en samtale om overgrebene, vil de ofte teste, om den voksne kan holde til at hører om det. Det kræver derfor en helt særlig opmærksomhed og lydhørhed overfor barnet eller den unge.

Børn og unge som har været udsat for overgreb, kan have svært ved at betro sig til andre om overgrebet. De kan føle skyld, skam, være bange for konsekvenserne, eller være præget af loyalitet eller ambivalente følelser for den, der har begået overgrebet.

Der kan derfor ofte være brug for, at de voksne omkring barnet selv tager initiativ til at tale med barnet eller inviterer til samtalen, hvis barnet udviser bekymrende/ændret adfærd eller tegn på mistro.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER I SAMTALEN

- Rum barnets udsagn, hvis barnet selv tager initiativ til at fortælle om overgreb. Lyt til barnets udsagn uden at blive overvældet af de følelser, man kan blive ramt af, og uden at placere ansvar eller skyld
- Bevar roen, vær til rådighed og vis omsorg for barnet
- Spørg ikke ind til detaljer om det mulige overgreb og undgå ledende spørgsmål. Stil gerne nysgerrige og undrende spørgsmål, som fx "Hvor har du set/hørt det?", "Kan du vise mig, hvad der skete?", "Kan du sige lidt mere om det?" Dette for at be- eller afkræfte, om der er grund til at være bekymret for barnet
- Vær opmærksom på ikke at komme til at love barnet noget, du måske ikke har mulighed for at holde
- Hvis der senere skal udarbejdes en underretning til myndighed eller foretages en politianmeldelse, vil samtalen med barnet indgå som ét af elementerne i den beskrivelse, man som fagperson skal videregive

EFTER EN SAMTALE OM OVERGREB

- Rund samtalen af og bekræft barnet i, at det har handlet rigtigt
- Bekræft barnet i, at det kan forvente hjælp fra den voksne
- Følg op på, hvordan barnet har det og sørg for, at barnet er tilstrækkeligt og tilpas informeret om, hvad der sker i sagen
- Det er vigtigt, at der i den efterfølgende periode drages ekstra omsorg for barnet, og at der fastholdes en så almindelig hverdag som muligt i skolen/dagtilbuddet/på døgninstitutionen
- Tag gerne notater, som kan støtte hukommelsen under forløbet. Nedskriv fx hvilke observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at tolke på beskrivelserne

TIDLIG OPSPORING: LEDELSENS ROLLE OG ANSVAR

- Sikre opfølgning på medarbejdernes kontakt med børn i mistrivsel
- Bringe faglige hypoteser om overgreb i spil i drøftelserne om et barns mistrivsel og være undersøgende på, hvad der kan ligge bag
- Understøtte, at der arbejdes med barnets perspektiv
- Have overblik over tværfaglige sparringsmuligheder og inddrage de tværfaglige samarbejdspartnere ved behov, herunder fx konsultativt team eller Børne- og Ungerådgivningen.
- Sikre en åben faglig dialog på arbejdspladsen, hvor der er plads til professionel tvivl. Når der arbejdes med tvivlen som et vilkår, sikres det, at den ikke bliver en barriere for at handle. Medarbejderne skal føle sig trygge ved at drøfte deres bekymringer og overvejelser om et barns adfærd og eventuelle mistrivsel på teammøder eller øvrige relevante faglige fora.

TIDLIG OPSPORING: MEDARBEJDERENS ROLLE OG ANSVAR

- Være opmærksom på bekymrende tegn hos barnet og evt. lave systematiske observationer
- Reagere på en bekymring eller tvivl ved at gå til leder og/eller kollegaer
- Være lydhør over for barnets forsøg på at udtrykke sig eller invitere til samtale
- Stille sig til rådighed og skabe tillid til, at barnet kan betro sig
- Selv tage initiativ til at tale med barnet, hvis der er en bekymring
- Reagere med ro, hvis barnet fortæller om et overgreb

Håndtering af sager om vold eller seksuelle overgreb

Man har pligt til at handle, hvis man får mistanke om overgreb mod børn eller unge. De næste afsnit beskriver de lovgivningsmæssige krav til handleprocedure for medarbejdere og ledere, når man får en bekymring, mistanke eller viden om, at et barn udsættes for vold eller seksuelle overgreb. Graden af viden vil have en betydning for hvordan man som fagperson skal agere, når man får kendskab til eller mistanke om overgreb mod børn og unge. Man kan skelne mellem tre typer af viden:

1. grad - Bekymring

En bekymring er en diffus oplevelse af, at der er noget galt med et barn eller i dets familie. Her er ikke tale om, at man har konkret viden om en konkret handling begået af en bestemt person.

Bekymringen alene bør derfor i første omgang føre til systematisk observation af barnet/den unge i en periode og evt. samtale med forældrene, medmindre bekymringen går på, om forældrene begår overgreb (fysisk, psykisk eller seksuelt) mod barnet/den unge.

Som medarbejder skal man drøfte sin bekymring med sin leder, aftale observation af barnet og evt. samtale med forældrene.

2. grad - Mistanke

Mistanke forstås som mere end blot en bekymring. Mistanken handler f.eks. om, at barnet / den unge har været udsat for en seksuel grænseoverskridende adfærd eller fysisk eller psykisk voldelig handling fra enten en voksen eller et andet barn.

Mistanken kan opstå på baggrund af en nærmere observation af barnet, barnets egne udsagn om hændelser, der har fundet sted, udsagn fra andre, eller oplysninger man har fået fra anden side.

Som medarbejder skal man drøfte sin mistanke med sin leder, og der skal udarbejdes en underretning. Der kan søges råd og vejledning i Børne- og Ungerådgivningen.

3. grad - Viden

Konkret viden handler om de situationer, hvor et barn har været udsat for en konkret handling i form af overgreb fysisk, psykisk eller seksuelt, begået af en eller flere personer.

Denne viden kan komme fra udsagn fra barnet selv, eller fra vidner eller fra tilståelse fra den person, som har udsat barnet eller den unge for overgreb.

Som medarbejder skal man drøfte sin viden med sin leder, og der skal udarbejdes en underretning. Der kan søges råd og vejledning i Børne- og Ungerådgivningen.

HÅNDTERING: LEDELSENS ROLLE OG ANSVAR

- Kontakt Børne- og Ungerådgivningen og send en underretning straks efter den opståede mistanke om vold eller overgreb begået mod et barn eller en ung.
- Hvis mistanken retter sig mod en ansat, eller der er mistanke om, at et barn har begået overgreb på et andet barn, skal du – udover at kontakte Børne- og Ungerådgivningen – straks orientere Centerchefen i Børn og Unge.
- Centerchefen vurderer om der skal afholdes beredskabsmøde.
- Hvis der afholdes beredskabsmøde, skal du deltage heri.
- Evt. beslutninger og aftaler skal effektueres
- Er mistanken rettet mod forældrene er det afgørende at politiet eller Børne- og Ungerådgivningen er de første som taler med forældrene om mistanken. DRØFT IKKE SAGEN MED FORÆLDRENE. Børne- og Ungerådgivningen giver besked til underretter når der er afholdt samtale med forældrene.
- Er der sket overgreb mellem børn kan leder kontakte Børnehus Nord eller Fønix ved behov for råd og vejledning til personalet om håndtering af sagen.
- Støt din medarbejder i at rumme sagen og ventetiden mens Børne- og Ungerådgivningen udreder sagen
- **HUSK: at underretningspligten er personlig.** Det betyder, at du som medarbejder eller leder selv skal underrette Børne- og Ungerådgivningen – også hvis din nærmeste leder ikke er enig i mistanken/ vurderingen.

HÅNDTERING: MEDARBEJDERENS ROLLE OG ANSVAR

- Fasthold en normal hverdag for barnet/den unge med tryghed og forudsigelighed. Barnet har behov for en forudsigelig, genkendelig og tryk hverdag.
- Vær til rådighed for at lytte og give omsorg
- Hvis mistanken retter sig mod din leder: SEND STRAKS EN UNDERRETNING OG ORIENTER CENTERCHEFEN I BØRN OG UNGE.
- **HUSK: at underretningspligten er personlig.** Det betyder, at du som medarbejder eller leder selv skal underrette Børne- og Ungerådgivningen – også hvis din nærmeste leder ikke er enig i mistanken/ vurderingen.

Underretning

Får man kendskab til at et barn eller en ung under 18 år udsættes for forhold, som er til fare for dets udvikling og sundhed, har man pligt til at underrette kommunen. Der skelnes mellem almindelig og skærpet underretningspligt.

Almindelig underretningspligt

Enhver person, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år udsættes for vanrøgt eller andre forhold, som er til fare for dets udvikling og sundhed, herunder vold, mishandling, seksuelle overgreb, omskæring af piger m.v. har pligt til at underrette kommunen. Det kan bl.a. være i situationer, hvor borgeren bliver bekendt med, at barnet eller den unge udsættes for vold, mishandling eller seksuelle overgreb.

BARNETS LOV

§135, Den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældrenes eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer barnets eller den unges sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.

Skærpet underretningspligt

Personer der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv har skærpet underretningspligt, hvis man under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller har grund til at antage at et barn har behov for særlig støtte eller været udsat for overgreb. Underretningspligten er personlig. Underretningen sendes til kommunens myndighedsafdeling.

BARNETS LOV

§133, stk. 1. Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at

1. et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte efter denne lov,
2. et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte efter denne lov på grund af de kommende forældres forhold,
3. et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte efter denne lov på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten eller
4. et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Hvad skal underretningen indeholde?

Indholdet i en underretning bør være så konkret og objektivt beskrivende som muligt.

- Angiv ajourførte data på både børn og forældre, herunder hvem der har forældremyndigheden
- Angiv konkrete datoer for episoder og beskriv dine observationer. Konkret: hvad er observeret hvornår og under hvilke omstændigheder? Hvor længe har det stået på?
- Undlad tolkninger og vurderinger
- Beskriv barnets fysiske, psykiske og sociale forhold
- Beskriv barnets ressourcer
- Beskriv barnets vanskeligheder
- Hvad har man foretaget sig i institutionen og hvordan har det virket? Hvad agter man at gøre fremover?
- Anfør om forældrene er orienteret om underretningen, og hvis de ikke er -- anfør begrundelsen herfor
- Forældrenes kommentarer/samtykke. Underretningen skal dog sendes selvom forældrene ikke samtykker. Husk kopi til forældrene.
- **Hvis mistanken retter sig mod en eller begge forældre, orienteres de ikke om underretningen.**
- **Det samme gælder hvis mistanken retter sig mod en ansat eller en leder. I så fald må de ikke orienteres om underretningen.**
- **I tilfælde af at din leder er under mistanke orienteres chefen for Børn og Unge.**
- Underretningen sendes direkte til kommunen/Børne- og Ungerådgivningen. De koordinerer med politiet, hvornår forældrene orienteres om underretningen.
- Underretningspligten er personlig. Det betyder, at man på trods af evt. uenighed med sin leder om hvorvidt, der skal udarbejdes en underretning, har pligt til at underrette, hvis man har mistanke eller viden om, at et barn udsættes for overgreb.

Institutionens leder skal tage ansvaret og eventuelt sammen med den pågældende medarbejder fremsende underretning til Børne- og Ungerådgivningen. Underretningen skal underskrives af institutionslederen og sendes til Børne- og Ungerådgivningen på: underretningfamilie@morsoe.dk

Underretningspligten går forud for tavshedspligten

Underretningspligten er en personlig pligt. Det betyder, at du er forpligtet til at reagere og handle, når du får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte.

Underretningspligten går forud for tavshedspligten. Som fagperson har du en særlig pligt til at handle, hvis du ser faresignaler hos børnene eller familien. Det betyder, at du ikke af misforstået hensyn til forældre eller andre undlader at gå videre med dine iagttagelser.

Inddragelse af forældrene

I Morsø Kommune lægger vi vægt på at inddrage forældre og tale med dem om deres børns trivsel og udvikling. Dog gælder der, hvis der er mistanke om seksuelle overgreb eller fysisk eller psykisk vold, hvor mistanken retter sig mod en eller begge forældre, særlige retningslinjer, som betyder, **at forældrene ikke må inddrages**. I sager, hvor forældre eller andre, som har en forældrelignende rolle, er under mistanke for overgreb, er det meget vigtigt, at kontakten til disse varetages af politiet og de sociale myndigheder; dette blandt andet af hensyn til sikring af eventuelt bevismateriale.

Børne- og Ungerådgivningens opgaver ved modtagelse af underretning om vold eller overgreb

---

Modtagelse af underretning.

Screeningsteamet kategoriserer underretningerne i forhold til 4 kategorier:

- Straks – handles samme dag
- Høj risiko – handles indenfor 2 dage
- Mellem risiko – handles indenfor 1 – 2 uger
- Lav risiko – handles indenfor 1 måned

Når underretningerne er kategoriseret:

Igangværende sager:

Børne- og ungerådgiveren deltager i mødet med screeningsteamet, hvor indsats besluttes. Der aftales et opfølgingsmøde mellem ledelse og børne- og ungerådgiver.

Nye sager:

Screeningsteamet træffer afgørelse om det videre forløb, rådgiver indkalder barnets forældre og barnet, hvis det er muligt, til partshøring. Hvis ikke barnet kan deltage i partshøring med forældrene, skal der afholdes en børnesamtale med barnet.

Sager om vold eller overgreb

- Når der modtages en underretning om vold eller overgreb sendes underretningen direkte videre til politiets visitationsgruppe.
- Der foretages lovpligtig 24-timers vurdering med risikovurdering og vurdering af hvorvidt sagen bør politianmeldes.
- Politianmeldes sagen involveres Børnehus Nord i screeningen af barnet eller den unges forhold og den børnefaglige undersøgelse.
- Der skal afholdes samtale med barnet eller den unge i tilfælde af underretninger om overgreb.
  - Dette kan afviges hvis barnet eller den unges modenhed eller sagens karakter taler i mod at afholde en samtale.
  - Er der tale om viden eller mistanke om overgreb igangsættes en børnefaglig undersøgelse.
- Sagen screenes inden for 4 uger.

Kvittering for modtagelse af underretninger:

Kvitteringsskrivelse afsendes umiddelbart efter modtagelse eller senest 6 dage efter modtagelsen.

- Tilbage melding til hhv. skoler og daginstitutioner:
  - Børne- og ungerådgiveren skal sikre sig samtykke fra forældrene før der kan meldes tilbage til skole og daginstitutioner, hvad der sker videre i sagen.

Politianmeldelse

- Når afdelingen modtager underretning om vold eller overgreb kan der udarbejdes politianmeldelse.
- Underretningen overleveres under alle omstændigheder direkte videre til politiets visitationsgruppe og politiets jurister, som vurderer indholdet, afgør det videre forløb – rent strafferetsligt og journalisere de modtagne underretninger til evt. fremtidig anvendelse.
- Skal barnet videoafhøres, overværer Børne- og Ungerådgivningen afhøringen. I tilfælde af at politiet vurderer at der skal være en videoafhøring, inddrages Børnehus Nord i sagen.
- Uafhængig af politiets reaktion, fortsættes den socialfaglige indsats i forhold til risikovurderingen af underretningen.

Hvis der ikke rejses sigtelse:

- Før foranstaltning besluttet, udarbejdes:
  - En børnefaglig undersøgelse § 20
  - En psykologisk udredning af barnet

- Evt. Tilbud om forældrekompetenceundersøgelse af forældre

Tidsfrister/ Forpligtelser

Indenfor 24 timer efter modtagelsen af en underretning vurderes det om barnets eller den unges sundhed eller udvikling er i fare således, at der straks skal iværksættes en akut indsats over for barnet eller den unge.

Senest 6 dage efter modtagelse af en underretning skal underretterne modtage en kvitteringsskrivelse fra Børne- og Ungerådgivningen.

Børne- og Ungerådgivningen skal, med mindre særlige forhold gør sig gældende, videregive oplysninger til den fagperson, der har foretaget underretningen om, hvorvidt underretningen har givet kommunen anledning til undersøgelser eller foranstaltninger.

Børne- og Ungerådgivningen *kan* på baggrund af et konkret skøn vælge at orientere underretten om, hvilken type foranstaltning, der er iværksat samt om den planlagte varighed heraf, hvis oplysningen herom vil kunne have væsentlig betydning for den støtte, som underretterne kan yde barnet eller den unge. Det gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende, fx særlige hensyn til det pågældende barn eller den unge.

Børnehus Nord

Når et barn eller ung har været udsat for overgreb eller ved mistanke herom, kan kommunen som led i den børnefaglige undersøgelse benytte Børnehus Nord. I børnehusene håndteres som udgangspunkt sager, hvor overgrebet har en sådan karakter, at der er behov for et samarbejde mellem kommune, politi og/eller sundhedsvæsen.

Som hovedregel sendes alle underretninger om vold og overgreb til politiets visitationsenhed. Visitationsenheden vurderer sagen og tager beslutning om hvorvidt der skal foretages afhøringer i sagen. Hvis barnet eller den unge under 15 skal afhøres, involveres Børnehus Nord.

Hvis barnet eller den unge under 15 ikke afhøres, involveres Børnehus Nord kun yderligere i sagen hvis der er behov for rådgivning og vejledning.

Det er kommunen, der vurderer, hvorvidt der er tale om en sag der involverer politiet og/ eller Børnehus Nord. I Morsø Kommune fremsendes alle underretninger om fysisk/ psykisk eller seksuelle overgreb til politiet.

Kommunen bevarer myndighedsansvaret i forhold til barnet eller den unge under et evt. forløb i børnehuset.

Pressehåndtering

Ved enhver henvendelse fra pressen henvises der til borgmesteren.

I øvrigt henvises til Morsø Kommunes kommunikationsplan.

Yderligere materiale og litteratur

Mangler I yderligere inspiration til arbejdet med forebyggelse og opsporing af voldelige og seksuelle overgreb mod børn og unge?

I kan med fordel fremsøge **Den Professionelle Tvivl, En håndbog om tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge (Socialstyrelsen 2022)**. Her sammenfattes den aktuelt bedste viden om vold og seksuelle overgreb og der peges på vigtige opmærksomhedspunkter i arbejdet med tidlig opsporing.

Derudover kan man besøge **social-og boligstyrelsens hjemmeside**. Her kan du finde oplysninger om vold, seksualitet og overgreb samt behandling og forebyggelse. Derudover kan du finde SISO, som er det landsdækkende videnscenter for sociale Indsatser ved vold og seksuelle overgreb mod børn i Danmark. SISO har fokus på sociale indsatser ved seksuelle overgreb og fysisk og psykisk vold samt forebyggelse af vold og overgreb.

På **Januscenterets hjemmeside** kan I bl.a. finde **bekymringsbarometeret**, som kan anvendes hvis I er i tvivl om hvordan I bør tackle den seksuelle adfærd som et barn eller en ung udviser.

Mangler I inspiration til undervisning om sikker adfærd på nettet? På **Red Barnets Hjemmeside** kan der bl.a. findes **undervisningsmateriale om sikker chat o. lign.**

Handleplan ved digitale krænkelser

Som led i SSP-samarbejdet i Morsø Kommune er der udviklet en handleplan ved digitale krænkelser. Handleplanen er en guide til fagprofessionelle for hvordan man agerer, hvis man får viden om, at et barn eller en ung udsættes for digitale krænkelser. Digitale krænkelser skal her forstås som materiale, der deles online, og som har en krænkende karakter. Det vil altså sige billeder, videoer eller tekst, hvor man udstiller andre i intime, stødende, pinlige eller private situationer. Det kan f.eks. være i form af nøgenbilleder, billeder af en ulykke eller en video af en ung, som udsættes for vold. Som en del af arbejdet med handleplanen er der udarbejdet actioncard til anvendelse ved digitale krænkelser. Actioncardet skal mindske evt. tvivl og usikkerhed i en situation, hvor de involverede parter kan være pressede. Samtidig opnås der ved brug af actioncardet en ensrettet arbejdsgang og tilgang til at tage hånd om en situation med digitale krænkelser. Dermed bliver serviceniveau og behandling af sager mindre personafhængigt. I handleplan ved digitale krænkelser kan du læse mere om de forskellige trin i det udarbejde actioncard.

Handleplanen ved digitale krænkelser kan findes på Mosaikken.

HAR DU BRUG FOR HJÆLP ELLER VEJLEDNING I FORHOLD TIL HÅNDTERING AF DIGITALE KRÆNKELSER? SÅ KONTAKT SSP-KOORDINTOR, I MORSØ KOMMUNE.

SSP-koordinator

Joan Kirkebak

Tlf.: 9970 6288

E-mail: jki@morsoe.dk